

**FITXA IDENTIFICATIVA****DADES DE L'ASSIGNATURA**

**Codi:** 43338  
**Nom:** Immigració i processos d'integració social  
**Cicle:** Màster Universitari Oficial  
**Crèdits ECTS:** 3  
**Curs acadèmic:** 2025-26

**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2151 - MU en intervencions psicològiques en àmbits socials	Facultat de Psicologia i Logopèdia	2	Primer quadrimestre

**MATÈRIES**

Titulació	Matèria	Caràcter
2151 - MU en intervencions psicològiques en àmbits socials	Avaluació i intervenció psicològica en dona i minories socials	OBLIGATÒRIA

**COORDINACIÓ**

MORENO RUIZ DAVID

**RESUM**

L'assignatura Immigració i processos d'integració social consta de 3 crèdits i s'imparteix en el primer quadrimestre del segon curs del màster. S'emmarca dins del mòdul d'Avaluació i Intervenció Psicològica en Dona i Minories Socials. Amb aquesta assignatura es pretén analitzar la immigració com un procés col·lectiu des d'un punt de vista psicosocial. Es proporciona, específicament, una formació actualitzada sobre els principals conceptes, models teòrics, estratègies i tècniques d'intervenció en l'estudi de la immigració, tant des d'una perspectiva teòrica com aplicada.

En definitiva, es persegueix una formació avançada i especialitzada en competències conceptuals, procedimentals, tècniques i actitudinals que permeta a l'estudiantat incrementar el seu coneixement i capacitat reflexiva i crítica, de manera que redunde en benefici de la seua pràctica professional en l'àmbit de la immigració i la integració social.

**CONEIXEMENTS PREVIS****RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

**ALTRES TIPUS DE REQUISITS**



Haver cursat el primer mòdul de formació bàsica avançada i les dues primeres matèries de formació especialitzada avançada 'Avaluació i intervenció psicològica en família i infància' i 'Avaluació i intervenció psicològica en joventut'. Haver superat el 60% d'aquests continguts.

## COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

### 2151 - MU en intervencions psicològiques en àmbits socials

Capacitat de recerca i de gestió de la informació a través de diferents fonts documentals especialitzades.

Capacitat per exposar en públic amb rigor conceptual i amb l'ús adequat del vocabulari específic de la disciplina.

Capacitat per plantejar i elaborar un treball escrit comprensible, organitzat i coherent.

Capacitat per treballar en equip sobre la base de la col·laboració, respecte per les diferències i resolució negociada de conflictes.

Conèixer i saber aplicar mètodes i tècniques d'anàlisi qualitativa i quantitativa per obtenir, integrar i valorar informació individual, grupal i/o comunitària.

Conèixer i saber identificar els factors psicosocials relacionats amb la promoció del benestar psicològic i social de les persones, dels grups, de les comunitats i de les poblacions en general.

Conèixer i saber organitzar, desenvolupar, adaptar i valorar serveis i programes d'assessorament i intervenció psicosocial d'acord amb les demandes i el context en què s'apliquen.

Conèixer i ser capaç d'identificar recursos, estratègies i tècniques individuals, microsocials i/o macrosocials, aplicades a la intervenció psicològica en àmbits socials.

Posseir les habilitats d'aprenentatge que permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida i autònoma en l'àrea d'estudi de la psicologia de la intervenció social i comunitària.

Saber aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb l'àrea d'estudi de la intervenció psicosocial.

Saber comunicar, en el context de la intervenció psicològica en àmbits socials, les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Ser capaç d'identificar, analitzar i avaluar d'una manera crítica i reflexiva les necessitats, els problemes i les demandes socials de poblacions de risc i interès, propis de la intervenció psicosocial.

Ser capaç d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades amb l'aplicació dels seus coneixements i judicis en l'àmbit de la intervenció psicosocial.



Ser capaç d'utilitzar recursos, estratègies i tècniques d'intervenció individual, microsocial i/o macrosocial per promoure el desenvolupament positiu de les persones, dels grups i de les comunitats i/o per prevenir conductes de risc en els sectors propis de la intervenció psicosocial.

Ser capaç de definir objectius i d'aplicar metes d'intervenció atenent els grups, les poblacions i els contextos on es desenvolupa la intervenció psicosocial.

## DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

### 1. Fonaments teòrics i delimitació conceptual del procés migratori

Complexitat del fenomen de la immigració; anàlisi de l'actualitat amb dades estadístiques, models i variables explicatives.

### 2. Inclusió/exclusió social dels immigrants en la nostra societat

Trajectòries cap a la inclusió/exclusió; models d'aculturació.

### 3. Determinants de la integració social dels immigrants

Processos i factors d'adaptació: cultural, interpersonal, laboral i escolar.

### 4. La intervenció psicosocial i educativa

Intervenció psicosocial per a l'afrontament funcional del col·lectiu immigrant: disseny de tècniques i entrenament en l'aplicació d'aquestes tècniques mitjançant activitats pràctiques.

## VOLUM DE TREBALL (HORES)

### ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	9,00



Teoria-Pràctiques	21,00
<b>Total hores</b>	<b>30,00</b>

## ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	20,00
Estudi i treball autònom	17,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	5,00
Resolució de casos pràctics	3,00
<b>Total hores</b>	<b>45,00</b>

## METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent es desenvolupa en funció de quatre dimensions complementàries:

**a) Aprenentatge en grup amb el professorat.** Aquesta metodologia se centrarà en les classes teòriques, que permeten oferir una visió global del tema tractat i incidir en els conceptes clau de la matèria. També, en les sessions pràctiques que es realitzaran en grups reduïts. Aquesta estratègia és útil per aconseguir tres objectius: el desenvolupament d'habilitats de comunicació oral i escrita, el desenvolupament de competències intel·lectuals i professionals, i la capacitat de treballar en equip. Així mateix, la docència presencial es complementa amb la no presencial, mitjançant la realització de tasques individuals i grupals per part de l'estudiantat, que fomentaran el treball autònom i en equip. En l'aula virtual (<https://aulavirtual.uv.es>), l'estudiantat pot trobar documents, informació o notícies rellevants de les assignatures. El professorat depositarà tota la informació que considere oportuna per al desenvolupament de la matèria.

**b) Orientació personalitzada a l'estudiantat.** Es tracta de dirigir l'estudiant en les activitats d'aprenentatge, guiant-lo en la cerca, localització, anàlisi, elaboració i exposició de la informació treballada.

**c) Tutories.** El professorat guia l'estudiantat en la construcció del seu coneixement; l'orienta en l'elaboració dels treballs i resol dubtes o dificultats relacionades amb la matèria. Les tutories es realitzaran prèvia cita amb el professorat.

**d) Elaboració de treballs.** L'alumnat haurà de realitzar treballs individuals i/o en grup.

A més d'aquests mètodes d'aprenentatge, es duran a terme activitats complementàries per a la formació de l'estudiantat, com ara conferències, taules d'experts, seminaris, tallers, visites, cinefòrums, etc.

## AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà en funció de dos criteris complementaris: avaluació del procés i avaluació del rendiment.

**1. Avaluació del procés (avaluació continua).** Es durà a terme mitjançant les activitats i treballs (individuals i/o grupals) realitzats a l'aula i/o fora d'aquesta. Aquesta part constituirà el 60% de la nota (6



punts). Les activitats i treballs podran consistir en:

- Lectura de textos recomanats i posterior anàlisi crítica.
- Pràctiques realitzades a l'aula i elaboració de memòries.
- Debats a l'aula.
- Seminaris, conferències, visites, cinefòrums.
- Treballs d'aplicació relacionats amb els continguts de l'assignatura.

**2. Avaluació del rendiment.** Es realitzarà mitjançant una prova final que complementarà les activitats i treballs realitzats. Aquesta prova constituirà el 40% de la nota (4 punts). La prova final podrà consistir en:

- Exposició i examen oral dels continguts de l'assignatura i/o del treball desenvolupat.
- Prova objectiva.
- Prova de desenvolupament.
- Resolució de supòsits i casos pràctics.

**Qualificació final.** Serà requisit imprescindible per a superar aquesta assignatura haver obtingut una nota mínima de 3 sobre 6 en les activitats i treballs (avaluació del procés) i un 2 sobre 4 en la prova final (avaluació del rendiment). Per a aprovar l'assignatura, tant en primera com en segona convocatòria, cal superar ambdós tipus d'avaluació (procés i rendiment).

**2a Convocatòria.** L'alumnat que no supere l'assignatura en primera convocatòria podrà presentar-se únicament a la part suspesa en la segona convocatòria (avaluació contínua i/o de rendiment), mantenint la nota obtinguda en la part aprovada en primera convocatòria, sense tenir aprovada l'assignatura fins a superar ambdues avaluacions.

**Matrícula d'Honor.** Per optar a Matrícula d'Honor serà necessari obtenir una qualificació de 9 a l'assignatura, considerant la proporció d'una Matrícula d'Honor per cada 20 estudiants matriculats. A partir d'esta nota, la decisió de concedir la distinció queda a discreció del professorat. En cas d'empat, es realitzarà una prova objectiva per a decidir l'atorgament.

En cas de pràctiques fraudulentas, es procedirà segons el que determina el Protocol d'actuació davant pràctiques fraudulentas de la Universitat de València (ACGUV 123/2020): <https://www.uv.es/sgeneral/Protocols/C83sp.pdf>

Segons s'establix en Article 13. d) del 'Estatut de l'Estudiant Universitari' (RD 1791/2010, de 30 de desembre), els estudiants deuen abstenir-se d'utilitzar o de cooperar en a l'utilització de procediments fraudulentas en les proves d'avaluació, en els treballs que es realitzen o en els documents oficials de la universitat. El professorat comprovarà amb els mitjans de què disposa la Universitat de València si s'ha produït plagi o còpia total o parcial. En el cas que es detecte es procedirà a suspendre l'estudiant en la matèria i a incoar les mesures disciplinàries establides en al normativa vigent.

La qualificació de l'assignatura quedarà sotmesa al que disposa el Reglament d'Avaluació i Qualificació de la Universitat de València per a títols de Grau i Màster (ACGUV 108/2017 de 30 de mayo de 2017). [http://www.uv.es/graus/normatives/2017\\_108\\_Reglament\\_avaluacio\\_qualificacio.pdf](http://www.uv.es/graus/normatives/2017_108_Reglament_avaluacio_qualificacio.pdf)

L'ús d'IA o d'altres suports tecnològics en els diferents treballs ha d'estar degudament justificada i explicada en l'annex corresponent, la utilització d'estes ferramentes sense la inclusió d'esta explicació suposarà el suspens de l'activitat en qüestió.

## BIBLIOGRAFIA



### Referències bàsiques:

Atxotegui, J. (2009). Cómo evaluar el estrés y el duelo migratorio. Escalas de evaluación de factores de riesgo en salud mental. Aplicaciones al estrés y duelo migratorio. Girona: El Mundo de la Mente.

Collazos, F., Qureshi, A., Antonín, M., Tomás-Sábado, J. (2008). Estrés aculturativo y salud mental en la población inmigrante. Papeles del Psicólogo 29, (3), 307-315.

Instituto Nacional de Estadística. (7 de agosto de 2024). Estadística Continua de Población (ECP). 1 de julio de 2024. Datos provisionales [Nota de prensa]. Recuperado de <https://www.ine.es/dyngs/Prensa/es/ECP2T24.htm>

Fernández, I.; Morales, J.F. i Molero, F. (Coord.) (2011). Psicología de la intervención comunitaria (cap. 7). Madrid: Desclée, UNED.

Martín-Julián, R. (2017). Estudios de aculturación en España en la última década. Papeles del Psicólogo, 38 (2), 125-134.

Melero, L (Coord.) (2010). La persona más allá de la migración. Manual de intervención psicosocial con personas migrantes. Valencia: CeiMigra.

Organización Internacional para las Migraciones. (2024). Síntesis del Informe Anual de 2023 [Resumen del informe]. Ginebra: OIM. Recuperado de <https://publications.iom.int/system/files/pdf/pub2024-005-u-iom-ar-abridged-2023-es.pdf>

Vera Jiménez, J. A., Martínez, B., Ávila Guerrero, M. E., Moreno Ruiz, D., i Musitu Ochoa, G. (Coords.). (2015). Programa Domitila: Programa de intervención comunitaria con mujeres en situación de exclusión social (1.ª ed.). Cuernavaca, Morelos; Sevilla, España; Ciudad de México: Universidad Autónoma del Estado de Morelos; Universidad Pablo de Olavide; Juan Pablos Editor.

### Referències complementàries:

Berry, J.W. (2001). A psychology of immigration. Applied Psychology: an International Review, 55 (3), 303-332.

Martínez, M.F. i Martínez, J. (2018). Procesos migratorios e intervención psicosocial. Papeles del Psicólogo, 39(2), 96-103.

Navas, M., Rojas, A. J., Pumares, P., Lozano, O. M., i Cuadrado, I. (2010). Perfiles de aculturación según el Modelo Ampliado de Aculturación Relativa: autóctonos, inmigrantes rumanos y ecuatorianos. International Journal of Social Psychology, 25(3), 295-312.

Orbegozo, I. (2009). La mujer inmigrante desde la victimología. EGUZKILORE, 23, 45-57.



Retortillo, A. (2009). Evolución de los modelos psicológicos de aculturación en Norteamérica y en Europa: de la unidimensionalidad a la bidimensionalidad en el tratamiento de la inmigración. *Revista de Historia de la Psicología*, 30(1), 73-86.

Rojas-Tejada, A. J., García-Fernández, M. C., i Navas-Luque, M. (2003). Test de sesgo endogrupal interétnico: estudios de fiabilidad y de evidencias de validez. *Psicothema*, 15(1), 101-108.

Siguan, M. (2003). *Inmigración y adolescencia. Los retos de la interculturalidad*. Barcelona: Paidós Educador.

Suárez Orozco, C. i Suárez Orozco, M. (2001). *Children of immigration*. Harvard (Ma): Harvard University Press.